

דעת הקנים

עלון שבועי להגדלת ורוממות התורה ולומדיה, והחדרת השקפה טהורה ואמתית לכל אחד מישראל

בנשיאות מורנו הרב חיים רבי שליט"א

גליון מס': 363 פרשת: ויקהל - פקודי - שבת החודש שבת קודש כ"ט אדר תשפ"א (13 במרץ 2021 למנינים)

תל-אביב	כניסה	יציאה	ר"ת
17:27	18:24	19:01	
ירושלים	*17:10	18:22	19:04
חיפה	17:16	18:23	18:59
באר שבע	17:27	18:24	19:01

*לנוהגים 40 דק' 16:50

"לכה דודי לקראת כלה, פני שבת נקבלה"

המשא המרכזי

מורנו הרב חיים רבי שליט"א

כל עשייה לכבוד ה'יתברך, שְׂוּוּה מליונים!

לבאר שזה רק ביאור לאותו עשיר שלא מבין טוב במעלת העזרה והסיוע לתורה, כי המבין ויודע באמת את חשיבות הדברים, שהרי אי אפשר בלי סוסים, תבן וקש עבור השליחים היוצאים לגבות כספים למען הישיבה, ובעצם גם זה הוא ממש כמו תורה! שהרי אי אפשר להתקיים בלי ההכנות האלה. והמכוון לשם שמים, מעלתו גדולה, ויש לו זכות בהזקת התורה בשלמות. ומצד בצלאל ואהוליבא, הם עשו מה שעשו לכבוד ה'יתברך, אבל מצד התורמים אין הבדל בין האדנים ובין קודש שהשכינה שורה בו. וזה בבחינת אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוון ליבו לשמים (מנחות ק"ג), כי זה עיקר העשייה לשם שמים, וזה בבחינת נדבה לה', והרי זה מצויין. וכמו עני שתרום סולת בלבד, ואף עליו נאמר "ריח ניחוח" (מנחות ס"ג).

ומרומזו כן בפסוק "נדבה לה'", כלומר, תעשה קודם נדבה לעצמך, ותדאג למצוות שאתה חייב בהן שיהיו בשלמות ובאהבה, ורק לאחר מכן תתרום נדבה לה' יתברך. וכמו שכתוב בפסוק בפרשת החודש (שמות י"ב): "וּשְׂמַרְתֶּם אֶת הַמִּצְוֹת, וּפִירַשׁ רַשִׁי אֶת הַמִּצְוֹת - שִׁמְצוּוּהָ הַבֵּאָה לִידֶךָ אֶת הַחֲמִיצָנָה, כְּלוּמֵר, כֹּל מֵה שֶׁקִּשׁוּר אֵלֶיךָ תִּכּוּן שֹׁה מִצְוֹה, וְתַעֲשֶׂה בָאֱהָבָה וּבְשִׂמְחָה. וְגַם אִם זֶה יִהְיֶה בְּבַחֲנֵינֵךְ לְהַפְשִׁיט עוֹר בַּהֲמָה סְרוּחָה, אִו לִנְקוּת אֶת רִשׁוֹת הַרְבִּים כְּעוֹבֵד עִירִיָּה וְכֹדוּמָה, אִו לְהִיּוֹת אַחֲרָי עַל בּוֹרוֹת הַמַּיִם לְהַשְׁקוֹת הַשְּׂדוֹת שֹׁה תִּפְקִיד מֵהַשָּׁמַיִם (ע"י כ"ב ע"ג), וְכֵן כֹּל הַפְּעוּלוֹת, לְהַתְּאֵמֵךְ וּלְעִשׂוֹת אוֹתָם בְּשִׂמְחָה, וּלְכוּן שֹׁה מִצְוֹה, וְזֶה רִצּוֹן ה' יִתְּבָרַךְ לְטוֹבָה. וְיִדּוּעַ בְּשֵׁם הָאֱלֹהִים ז"ל זִיעִ"א שְׁבִדוֹר שְׁלֹנוּ שְׁלִפְנֵי הַגְּאוּלָּה, גַּם מַעֲשֶׂה קִטָּן שְׁעוֹשִׂים לְכַבּוֹד ה' יִתְּבָרַךְ, עוֹשֶׂה רַעַשׁ גְּדוֹל בְּשָׁמַיִם, וְשׂוּוּה מִלְיוֹנִים!

ומכאן להכנות לחג הפסח, כל עבודות הניקיון של הבית, וכן הקניות הגדולות בשווקים לצורכי הבית, הכל הם מצוה גדולה, ויש לכוון ולעשות בשמחה בבחינת נדבה לה'. וכן שמש בית-הכנסת ושאר עסקני ציבור, כמו נח הצדיק שהיה שמש בחיבה לבעלי חיים, יש לעשות הכל בשמחה, באהבה ובזריזות, ולכוון לשם שמים, והרי זה ממש מצוה כשיעור תורה, והיתה לה' המלוכה. שבת שלום.

שעוסקים בבורסקי (ענינו עורות של בהמה, שהיא עבודה מסכנת), אשריו מי שאומנותו בְּשָׂמִיִם, אוי לו למי שאומנותו בורסקי, ע"ש. ולכאורה הרי העולם אינו מתקיים בלעדיו, נמצא שהוא עושה מעשה גדול מאוד, אם כן מדוע לומר עליו "אוי לו"? אלא כוונת הדברים שבאמת אשריו מי שעובד בכל עבודה שהיא, ומרויח, מתחזק ומחנך את בני ביתו ליראת שמים ואהבת התורה, ונכון שבעיני הציבור זה נקרא "אוי לו", כי יש ריח מסריח בעבודה, אבל בעיני עצמו הוא יכול להיות עובד ה' לתפארת, ואשריו ואשרי חלקו, ואשרי משפחתו, שכולם מתנהגים בענווה ומחונכים לתורה ויראה, והבן! ומצינו בגמרא (פסחים ק"ג) שמצווה לעבודו אפילו בהפשט עור בהמה מסרחת שמתה, ולהרוויח כסף ולהסתדר בחיים, ע"ש. ומצינו עוד בגמרא (שבת ק"ט), על חכמי הגמרא שהיו עובדים בערב שבת קודש לכבוד שבת - לבקוע עצים, למלוח בשר ודגים, להכין הנרות, לסייע בתבשילין, להיות סבל ולישא משאות כבדים לכבוד שבת קודש, ע"ש. וכידוע, שהיה הלל הזקן מבקע עצים, רבי יצחק נפחא, רבי יוחנן הסנדלר ורבי יהושע פחמי (ועי' רמב"ם פ"ג מהלכות פ"ט). ואף אבותינו הקדושים היו רועים בצאן, וכן משה רבנו ע"ה ודוד המלך ע"ה, וזכו בעבודתם לגילוי שכינה ועבודת ה' בעוצמה אדירה. וכידוע, סתם רועה צאן פסול לעדות (ב"מ ס"ג), משום שעוברים על גזל, ועם כל זאת כל עבודה ופעולה שעושים במסירות נפש לשם שמים, הרי זו נדבה לה'.

ויתכן לבאר בזה את המעשה הידוע על רבנו הגאון רבי חיים מוואלוז'ין זיע"א המובא בספר 'שאל אביך ויגדך' (ח"א דף ק"ג), על אותו עשיר שלא רצה לתרום לישיבה עבור לומדי התורה, כי חשש שבכסף שלו יקנו תבן וקש לסוסים. והסביר לו הגאון רבי חיים מוואלוז'ין: 'אתה תכוון לשם שמים, שהכסף שלך יהיה במיוחד עבור לומדי התורה, וזה העיקר'. והוכיח לו כן מפרשת השבוע על בצלאל ואהוליבא שנאמר עליהם (שמות ל"ב ע"ג): "וְלִחְשֹׁב מַחְשְׁבֹת", כלומר, שהיו יודעים את מחשבתם של התורמים למשכן, ומי שהיה מכוון בשלמות לשם שמים, היו מניחים את כספו בקודש או בקודש הקדושים. ומי שלא היה יודע לכוון בשלמות, היה כספו הולך לאדנים או לחצר, וכיוצא בזה, ע"ש. ויתכן

ישנו פסוק מיוחד בפרשת השבוע, פרשת ויקהל, שניתן ללמוד ממנו הנהגה טובה ודרך נכונה בעבודת השם. כידוע, לפעמים יצר הרע מבלבל ומביא עצבות על עובד ה', ואומר לו מה שעשית אינו מספיק - לא כיוונת, לא דקדקת, לא עשית לשם שמים, וכן כיוצא בזה. ואף שאין סוף דרגות בעבודת ה', מכל מקום צריך כל אדם להרגיש גם סיפוק נפשי בעבודת ה', ושמחה גדולה על כך שהוא זוכה לקיים מצוות, ולהרגיש שה' יתברך שמח בעבודת ה' שלו (וכמבואר במסילת ישרים פ"י ט"ו), וזה פסוק מפורש בפרשת השבוע, והנה הפסוק...

"כָּל אִישׁ וְאִשָּׁה וְגו' הִבִּיאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל נִדְבָהָ לֵה'" (שמות ל"ב ע"ג), ולכאורה יש לשאול, היתכן לומר שאנו מביאים נדבה לה'? וכן הפסוק (שמות כ"ה ע"ג): "וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה וְגו'", היתכן לתרום לה' יתברך בעוד שהכל ממנו - החיים, הכסף, הבריאות - הכל בידי שמים, והכל משמים! אז כיצד זה נקרא שנותנים נדבה ותרומה לה' יתברך? אלא שכותב על כך האור החיים הקדוש זיע"א, "נדבה לה'" - פירוש דבר הראוי ליקרא נדבה, ע"ש. ונראה שכוונת הדברים בזה, שכאשר מביאים תרומה לה' יתברך בשמחה ובאהבה, והנותן והתורם מרגישים שזה באמת מכובד וראוי להביא את התרומה לה' יתברך, ממילא גם בשמים מקבלים את זה באהבה. נכון שניתן להוסיף ולתרום בעין טובה ובלב טוב עוד ועוד, אבל עצם הדבר שהתורם נראה לו שזה מכובד לכבוד ה' יתברך, אז בשמים מקבלים את זה באהבה וקוראים לזה נדבה לה'. ומכאן, שאסור להיות בעצבות או ביאוש על הדרך שלנו בעבודת ה', שהרי אפילו האבות הקדושים אברהם, יצחק ויעקב, על אף שלא השלימו את עצמם בעבודת ה', ועדיין ניתן לתבוע ולבקש מהם להתקדם עוד ועוד (כמבואר בגמרא ערכך ט"ז), עם כל זאת זכו להיות מרכבה לשכינה, וה' יתברך שמח בהם, ומשלם להם שכר טוב על כך שהיו רצים לקיים מצוות כסוסים בביצות המים (סנהדרין ט"ז), כך אנחנו עובדי ה', מתאמצים ומשתדלים ומשכימים לכבוד ה' יתברך, וזה נקרא נדבה לה', על אף שעדיין מחובתנו להתאמץ עוד ולעשות יותר.

ובזה מובן מה שכתוב בגמרא (פסחים ס"ג), שרבי הקדוש היה אומר: 'העולם לא מתקיים בלי פועלים שמוכרים בְּשָׂמִיִם, ובלו פועלים

שם השיר: אשת אברך

שלום וברכה מורי ורבותי!

במסגרת השיחות המשותפות שלנו, אני רוצה לשתף אתכם במשהו אישי. משהו שתכנתי כבר הרבה זמן לעשות, משהו שעוד לא יצא לפועל, אבל לכו תדעו...

רציתי לכתוב שיר. רציתי להעביר אותו למעבד טוב שיהפוך אותו למשהו מדהים, ואז להעביר לביצוע לאחד הזמרים היותר טובים שלנו, אחד מאלה שנשמתו מצליחה להפוך מילים לשירת מלאכים, מישהו שבקולו המרגש הופך שיר טוב לשיר מדהים...

את השיר המיוחד הזה רציתי להקדיש ל'אשת אברך'. לא למישהי מיוחדת, כי כולן מיוחדות. לא לבעלות רמה מסוימת, כי כולן בעלות רמה גבוהה עד בלתי נתפסת. לא לאחת מהצדקניות שבהן, כי פשוט כולן, ללא יוצא מן הכלל, צדקניות ברמות שלא היו מוכרות אפילו בדורות הקודמים. פשוט שיר לכל נשות האברכים בארץ ובעולם!

בשיר הזה רציתי לספר על הצורה הנאצלת בה הן פותחות את הבוקר - בהכנה וזיזה של כריכים לילדים, בהנחיות אחרונות לגדולים, בליווי הקטנים להסעה או למקומות הלימודים, ואז במשלוש 'הבעל הבן תורה' ל'כולל', ל'בית המדרש'.

לשלוש את 'הבעל הבן תורה' ל'כולל', ל'בית המדרש'.

לא לשלוש אותו בכדי לייצר כסף, כי אני רוצה חיים קלים יותר. לא לפתח קריירה כלכלית, כי יש לי כמה חלומות על חופשות בחו"ל וריהוט חדש שטרם התממשו. לא לעבוד קשה יותר בכדי 'להרים' את המשכורת, כי הגיע הזמן להחליף את הרכב...

לשלוש את הבעל - לקיים את רצון ה'. לשלוש את הבעל - לקיים את העולם. לשלוש את הבעל - לשמור על החיילים שלנו. לשלוש אותו לשמור על כל עם ישראל בארץ ובתפוצות. לשלוש אותו למען כולם, למרות שאף אחד לא משלם על זה. לבחור בחיי דוחק יחסיים למען המטרה, למען האמת ולמען שמירה על אנשים שבמקרים רבים לא יודעים אפילו להעריך ולהודות על כך, ולפעמים אפילו נלחמים באותה מערכת המוסרת נפש למענם... ואז להתחיל את היום. ומה זה 'להתחיל את היום'?

אז כאן יש את הזן הראשון שמתחיל מאותו רגע לתפעל את ה'בית הקדוש'. זה כולל לכבס, לבשל, לנקות, לטפל בקטנים שבבית, לתכנן את שובם של הגדולים. ובין לבין למצוא את המקומות בהם מוכרים את הדברים הנצרכים ביותר במחירים הסבירים ביותר, כי הרי אני אשת אברך "מלכה אמיתית", ואם אבזבו כאן על שטויות, הרי שאאבד את הזכות להיות מלכה.

אך יש גם את הזן השני. הזן של הנשים שיוצאות מידי בוקר מהבית לעבוד בכדי להחזיק את הבית המיוחד הזה. מורות, מנהלות, מתכנתות, טלפניות, עוזרות בית, מזכירות, מהנדסות, רואות חשבון, מנהלות חשבונות, עורכות דין, ומה לא. את מקום העבודה הן מוצאות רק לאחר שבדקו את כל גדרי הצניעות וסוג החברה הטובה או הבלתי משפיעה לרעה לפחות, ולאחר שהבעל פנה עם הנתונים לרב וקיבל את אישורו ההלכתי למקום העבודה.

באותו בנין עובדות כמה עשרות עד מאות נשים, חלקן כאן בכדי להשלים הכנסה, וחלקן רוצות להגשים כמה חלומות שעולים כסף רב. חלקן חיות חיי פאר שלא ניתן לצולחן ללא המשכורת הזו, חלקן כאן בכדי לפתח קריירה. חלקן סתם, כי משעמם להן בבית, וחלקן התרגלו לחיים הללו...

והיא, לא קריירה, לא הנאות, לא חלומות, לא נוחות, ולא לקבל אפילו החלטה מה תעשה עם הכסף הזה. היא רואה לנגד עיניה 'בית של תורה' בו ה'מלך' ממלא את תפקידו נאמנה למענה, והיא ה'מלכה' ממלאת את תפקידה למענו.

וזה לא שהיא עובדת פחות טוב מכולם. ההיפך הוא הנכון - היא חרוצה ביותר, מקפידה על זמנים, מחמירה להתייחס לנכסי החברה כנכסיה האישיים, דואגת להכנסות החברה גם אם לא תקבל עליהם בונוסים ישירים או עקיפים, ולא לוקחת ב'טעות' אביונים מהמשרד לבית...

פעם אמר לי מנכ"ל חברה גדולה בישראל: "אני מעסיק למעלה ממאה עובדים, ומניסיון אין כמו הנשים החרדיות. עובדות מסורות, נאמנות לאורך זמן, מקפידות על האינטרסים של החברה וכאילו היתה שלהן".

להתענ על ה'

הרב אליהו רבי ראש הכולל

רציתי לכתוב שיר של התפעלות, שיר של הערצה, שיר שיבאר שהגלגל כולו סובב סביב אותן מלכות, בלעדיתן שום דבר ממה שאנו רואים כאן היום לא היה קורה.

רציתי גם שידעו עד כמה אנו מבינים זאת ומעריכים זאת. שיקבלו זאת, שיבינו שכולנו תלויים בהן. זה לא עוד תפקיד, זה לא בורג קטן במערכת, זה המנוע הראשי! שאם הוא מזויף, כולנו קורסים.

רציתי שידעו עד כמה אנו מעריכים את הקושי וההצלחה לנהל שתי מערכות מבית ומחוץ, שידעו עד כמה אנו מבינים שקשה להעניק חום ואהבה לילדים ולבעל לאחר יום של עבודה מפרכת מבית או מחוץ.

שידעו עד כמה אנו מרגישים מוגנים בזכות אותן תפילות שחרית ומנחה תוך כדי 'ובלכתך בדרך' ואף לפעמים "בנסעך באוטובוס" ... אותם שיעורי תורה בהם זוכות הן להשתתף בשעות שאינן מן היום ואינן מן הלילה.

ובכלל להתפעל מאותן שאלות בצניעות אותן מייצרים מקומות העבודה מידי יום. כדוגמת: אם יש עוד כמה עובדות הנושאות שם משפחה זהה לשלי, האם מותר לעובדים לפנות אלי גם בשמי הפרטי? או: האם הדלת ננעלת אוטומטית אולם נפתחת על ידי קודן הנמצא בידיהם של עובדים נוספים שלא ידוע אם הם בעיר או לא, האם יש בכך איסור יחודי? או: להעניק מתנה מיוחדת מעבר למקובל ליבוס שבאמת מגיע לוי לרגל בר המצווה של בנו, האם יש בכך קירוב הדעת? או: הבוס למרות היותו רחוק משמירת תורה ומצוות מוכן 'לעקר' לי את המכשיר הנייד מאינטרנט פרוץ אולם לא יהיה זה מכשיר החתום על ידי גדולי ישראל, האם להיענות לכך או להישאר ללא מכשיר נייד מהעבודה?

אם שמענו כל כך הרבה על כחו של אוכל שתוך כדי הכנתו השקיעה האמא היהודיה תפילות ודמעות להצלחת בניה ובעלה שיגדלו בתורה ובריאת שמים, אם הובן עד היום כמה אוכל כזה בריא, קדוש, מיוחד, מזכה ומזכך. היום גם נבין מה בכחה של משכורת שהתקבלה עבור עבודת קודש שכזו, עבודה שכולה כיסופים לקודשא בריך הוא ושכינתיה, עבודה שכולה קודש למען הבעל והילדים שישקיעו עצמם באהלה של תורה. משהו כמו עבודת הקודש בבית המקדש! המשכורת הזו, ולא משנה מה רוכשים בה, יש בה ברכה, יש בה שפע, טמונים בה כחות עצומים לצדקת ולכל מי שנהנה מתוצאותיה של אותה משכורת ולא משנה מה גובהה.

אני מרגיש מחוייבות יתר לשיר המיוחד הזה, מחוייבות יותר מכל אחד אחר. אני זוכה לשמש תחת אבינו רוענו שליט"א בכלל עם עשרות אברכים מופלאים ואהובים כן ירבו, ורובם ככולם נשואים לנשים מוסרות נפש מהזנים האמורים. תפקידי היה לשבת מידי יום ולכתוב מכתב הלל לאותה אשת חיל ששולחת את בעלה להאיר את העולם ולשמור עליו. לו יכולתי הייתי צריך לציין בפני כל אשה כזו את ההישגים החדשים של בעלה, את השטחים הנוספים אותם כבש בעבודת ה' בזכותה, ואת הפסגות הגבוהות להן זכה ביום החולף. אולם כלשונו של מרן זיע"א בהקדמותיו לספריו הקדושים "מה שהלב חושק הפנאי עושק, וטרדות הציבור והיחיד לא יתנוני השב רוחי"...

והיה אותו השיר כחלק ממילוי אותה חובה.

ומדוע זה שייך לפרשתנו הגאוה? כי כאשר משה מספר על מלאכת המשכן הוא משבח ומפאר לפי דברי המדרש (שמות רבה פ"א ט"ז) את העומדים על המלאכה גם אם קטנים הם, אולם לבסוף הכל באמת תלוי בהם. כי לא רק מי שנמצא בחזית ושמו נישא בפי כל הוא המנוע האמתי המפעיל את המכונה, לפעמים, ואפילו בדרך כלל, המנוע האמתי נסתר מעיני כל והפעילות כולה תלויה דווקא בו...

רציתי לכתוב שיר, רציתי להעביר למעבד טוב, ואז למצוא את הזמר עם הנשמה הגדולה שיבצע את זה. אולם, לבינתיים נשאר רק שם השיר...

אבל לא רק זה... נשאת ההערכה של כולנו, ההוקרה של כולנו, ההערצה של כולנו. ומעל הכל - התפילה והתחינה של כולנו, שלעדי תישארו חזקות ונאמנות לדרך, ותמשיכו להעניק את הכח לגלגל החיים להמשיך ולהסתובב, בבריאות, בנחת, בשלווה ובמילוי כל המשאלות לעבודת ה' יתברך, אמן.

ברוכים ו'ברוכות' תהיו!

**בל תשחית בקריעת חולצה
בכותל המערבי**

שאלה: העושה קריעה בכותל המערבי בחולצה יקרה מאד, האם יש בזה בל תשחית, כשיכול לפני כן ללבוש חולצה פשוטה יותר?

תשובה: אין כאן בל תשחית, ואדרבא, לקרוע בגד יקר ומכובד, זהו כבוד שמים. וכאשר יש לו צער על חשיבות הבגד, הרי שיש בזה מצוה יותר בשלימות. ואיסור בל תשחית, הוא דוקא כשמשחיתים ללא צורך, אולם כשיש צורך וחשיבות, אין איסור בל תשחית. (ועיי' ב"ק ס"א).

ומפורש כן בגמרא (מ"ק כ"ד), שכאשר נפטר רב לבית עולמו, קרע עליו שמואל שנים עשרה בגדים, ע"ש. ורב ושמואל שני גדולי הדור היו (עיי' רש"י ב"ב ט"ו), ואמר שמואל על רב: "אזיל גברא דהוה מסתפינא מיניה". ופירש רש"י, בקושיות. ובמהרש"א פירש, ביראת שמים. ועל אחת וכמה שהוא הדין לענין בית המקדש, שמותר לקרוע בגד חשוב, ואין כאן איסור של בל תשחית, ולא כלום.

אוהב לעזור ולא אוהב לקבל עזרה

שאלה: הטבע שלי לעזור לאנשים, ואני מאד אוהב לראות שטוב להם, אולם אני לא אוהב שעוזרים לי, ואני לא מבקש כמעט כלום מאנשים אחרים, האם זאת בעיה?

תשובה: אין בזה בעיה, וזה מצוין. אל תבקש עזרה, וזו הנהגה טובה. וכך היה נוהג שמואל הנביא (עיי' ב"ב ט"ו). אלא שיש להזהר מאד, שאם כבר ניגש אליך אדם מסוים, והוא חפץ לעזור לך, עליך לכבדו ולקבל ממנו, ואף לומר לו "תודה רבה", ולא לסרב לו, על מנת שלא לפגוע בו.

אמירת "יודי הגדול" לפני התבודדות

שאלה: האם מותר לומר את היודי הגדול של יום הכיפורים (ויודי של רבנו ניסים) לפני התבודדות?

תשובה: מצוין! ואין בעיה. ואדרבא, זה מביא יראת שמים, ואשריך.

זריקת טישו בכוס שתיה חד פעמי

שאלה: רציתי לשאול האם לאחר שתייה בכוס מותר לי לזרוק לתוכה חתיכות טישו וכדומה, או שיש בזה איסור משום בור ששתית ממנו מים אל תזרוק בו אבן?

תשובה: מותר לזרוק, משום שגם את הכוס אתה זורק לבור. ורק מה שאתה ממשך ליהנות ממנו, אז יש ענין לכבדו, וכמו בור ששותים ממנו מים.

וראיה מדין בגדים וכלים, כשהם כבר לא ראויים, זורקים אותם לאשפה, ופשוט.

תשובה: תעשה כדעת מרן השלחן ערוך וכמהג ישראל, ותאכל הכל בקדושה ובטהרה. ועל הצד היותר טוב תעשה התרת נדרים ושלום על ישראל. ותחמיר בצניעות, בקדושה ובעמל תורה.

אודם עם טעם

שאלה: אודם שיש לו טעם, האם צריך הכשר לפסח?

תשובה: כל דבר שנכנס לפה ויש לו טעם, צריך הכשר. ומכיון שאודם לפעמים נכנס לפה כאשר סוגרים את הפה, לכן יש להזהר בזה.

משחת שיניים

שאלה: האם משחת שיניים צריכה הכשר לפסח?

תשובה: כל מה שנכנס לפה, יש להזהר בזה מאד. אולם משחת שיניים, מאחר ופולטים ולא בולעים אותה, ניתן להקל. אבל למעשה, אפשר להשיג בקלות משחת שיניים כשרה לפסח, ולכן אין להקל בזה כלל.

כדורי מציצה נגד כאבי גרון (כגון "קל-גרון" או "סטרפסילס" וכדומה)

שאלה: הרופא נתן לי מרשם לכדורי "סטרפסילס" נגד כאבי גרון, והבנתי שהכדורים אינם נמצאים בסל הכשר לפסח, האם מותר ליטול תרופה זו בפסח?

תשובה: אם אין בהם טעם כלל, מותר. אולם כאשר יש בהם טעם, חובה לבקש כשר לפסח בלבד.

הקצאת מקום מיוחד לחמץ

שאלה: האם ישנה חובה להקצות מקום מיוחד עבור החמץ שברצוננו למכור?

תשובה: חובה להקצות מקום לחמץ הנמכר לגוי, ולעשות מחיצה שלא נכשל חס ושלום (ועיי' משנ"ב סי' תמ"ק יג).

כיריים העשויים מזכוכית

שאלה: רציתי לשאול, איך מנקים לפסח כיריים העשויים מזכוכית, האם די בשטיפה והדחה כמו שאר מוצרי זכוכית?

ואיך יש לנהוג בתושבת של הלהבות (שעליון מניחים את הכיפות), הרי מצד אחד היא עצמה עשויה מברזל, ומצד שני היא מחוברת לזכוכית?

ושאלה נוספת, אני חוששת להגעיל את החצובות, משום שהחום שבהגעלה הוא חזק מאד, ואני פוחדת שהחצובות יהרסו (הכיריים חלשות), האם די בעירווי מים רותחים מכלי ראשון ולעטוף בנייר כסף?

תשובה: כיריים מזכוכית די בשטיפה בלבד. כיריים מברזל יש לנקותם ולעשות להם עירווי מכלי ראשון. וכן החצובות, יש לעשות להם עירווי מכלי ראשון, וזה מצוין. וכמובן שנייר כסף זה כבר למהדרין.

כשרות לפסח בהשגחת הרבנות

שאלה: מה הדין כאשר כל השנה ההשגחה על מוצרי המזון הם בהשגחת הבד"ץ, ואילו בפסח הם בהשגחת הרבנות בלבד, האם מותר לאכלם בפסח לכתחילה או לא?

תשובה: מותר לכתחילה, כי אחרי הכל זה כשר למהדרין, וזו השגחה מעולה, אלא שלפסח אינם נותנים השגחה בגלל הקטניות וכיוצא בזה. ומאחר ואנחנו הספרדים אוכלים קטניות, כמו חמוס, שעועית, תירס, פול, הן וכיוצא בהן, ומוצרים אלו נקיים מחשש תרומות ומעשרות או תולעים וכיוצא בזה, ממילא אין כל חשש לאכלם. ומרן רבנו הגדול זיע"א היה אומר תמיד: 'הלואי שהמצה השמורה של פסח תהיה כשרה כמו הקטניות', כך שלמעשה אין בעיה, כאמור.

ועוד, גם אם היה חשש מסויים של חמץ, הרי זה בטל מלפני פסח ואינו חוזר וניעור, ויאכלו עניים וישבעו.

ועל אחת כמה וכמה כאשר המוצר אינו מיועד לאכילה, כמו שמן זית לנרות שבת קודש, וכן תרופות שאינם נכנסים לפה, כמו טיפות עיניים ואוזניים, וכן משחות לפצעים, וכן תמרוקי הנשים שאין בהם חשש לפסח. ועל אחת כמה וכמה חומרי ניקוי שהם פגומים ומסוכנים לאכילה, כמו סבון או חומר להדחת כלים וכביסה וכדומה, שמותרים לכתחילה בפסח (ועיי' משנ"ב סי' תמ"ק יג). גר' וואס מלליי ז"ס.

בפסח השיעור לפי משקל, וביום הכפורים השיעור לפי נפח

שאלה: קראתי בעלון של מרן הרב מאזוז שליט"א לגבי שיעור כזית בליל הסדר, שבאכילת 15 גרם מצת מכונה יוצאים ידי חובה. ושאלתי היא, האם גם לאחר חג הפסח, כשאני אוכל חצי מצה, האם אני צריך לברך על המחיה?

תשובה: נכון, דעת רבנו מרן הרב נאמ"ן שליט"א לסמוך לכתחילה על שיעור הנפח בלבד. ולפי זה, גם אחרי הפסח שברכת המצה היא מזוונות ועל המחיה, די באכילת חצי מצה כדי להתחייב בברכה.

למעשה, דעת רבנו הגדול זיע"א לעשות לפי משקל ממש, וכאשר ניתן להזהר בקלות ולהחמיר, אז בודאי שכדאי לעשות כן. ורק ביום הכפורים שמתירים לחולה לאכול בשיעורים, לכולי עלמא יש לשער בנפח, ובהפסקות כדת וכדין.

נהגו בבית הורי להחמיר וכעת אני רוצה להקל

שאלה: בבית הורי נהגו להחמיר מאד בכשרויות בפסח, וכעת שהתחתנתי אני רוצה להקל יותר, מה הדין?